

JENSEN Education, org nr: 556532-7201
info@jensengrundskola.se

2024-04-11
Dnr 2023:4186

Beslut

efter kvalitetsgranskning av skolors arbete med
extra studietid på högstadiet vid Jensen
grundskola i Malmö med JENSEN Education
som huvudman

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av skolors arbete med extra studietid på mellan- och högstadiet. Granskningen vid Jensen grundskola i Malmö med JENSEN Education som huvudman omfattar verksamheten i högstadiet.

Granskningen utgår från två frågeställningar:

1. I vilken utsträckning ger rektor förutsättningar för undervisning inom den extra studietiden som utgår från elevernas behov och som motiverar dem till att ta del av den extra studietiden?
2. I vilken utsträckning genomför lärarna undervisning inom den extra studietiden som utgår från elevernas behov och som motiverar dem till att ta del av den extra studietiden?

Läsanvisning

Bedömningen görs i förhållande till de kvalitetskriterier Skolinspektionen tagit fram för granskningen av området, vilka beskrivs i bilaga 2. I den bilagan finns också en beskrivning av hur granskningen har genomförts. Granskningens författningsstöd återfinns i bilaga 3. För varje delområde bedöms om skolenhetens arbete uppfyller de framtagna kvalitetskriterierna i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om arbetet bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att utvecklingsarbeten behöver inledas och beskriver inom vilka områden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen. Om arbetet bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i hög utsträckning anger Skolinspektionen inte några utvecklingsområden, men kan lämna framåtsyftande kommentarer. Någon redovisning begärs då inte.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls av Jensen grundskola i Malmö i följande utsträckning:

Rektors kommunikation om och bemanning av extra studietid

Rektorn ger i hög utsträckning förutsättningar för undervisning inom den extra studietiden som utgår från elevernas behov och som motiverar dem till att ta del av den extra studietiden.

Undervisningens genomförande

Lärarna genomför i hög utsträckning undervisning inom den extra studietiden som utgår från elevernas behov och motiverar dem till att ta del av den extra studietiden.

Utifrån framtagna kvalitetskriterier har Skolinspektionens utredning inte visat annat än att verksamheten inom de granskade områdena fungerar väl. Granskningen avslutas därmed.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömningar för respektive bedömningsområde.

Rektors kommunikation om och bemanning av extra studietid

Det här området handlar om hur rektorn kommunicerar med skolans personal om den extra studietiden och om hur rektorn bemannar den extra studietiden efter elevernas behov. Det innefattar också ifall rektorn ger förutsättningar för undervisning inom den extra studietiden som utgår från elevernas behov och som motiverar dem till att ta del av den extra studietiden.

Skolinspektionen bedömer följande: rektorn ger i hög utsträckning förutsättningar för undervisning inom den extra studietiden som utgår från elevernas behov och som motiverar dem till att ta del av den extra studietiden.

Rektorns kommunikation om den extra studietiden

Granskningen visar att rektorn kommunicerar både skriftligen och muntligen om den extra studietidens syfte, mål och upplägg utifrån elevernas behov samt att all personal ska informera om och uppmuntra eleverna att delta. I intervjuer med rektorn och lärarna framgår att rektorn informerar sin personal om den extra studietiden både skriftligt och muntligt. Rektorn informerade om de nya bestämmelserna i skollagen när de kom 2022 och efter läsårsslutet 22/23 hade de en utvärdering av hur det årets arbete med det som skolan kallar läxhjälp hade fallit ut. Frågan diskuterades och tillsammans i kollegiet kom de fram till att innevarande läsår, 2023/24, prova en ny modell, vilken innebär att i stort sett alla

lärare har en timmes extra studietid i sitt ämne utlagd på schemat. Rektorn tar upp frågan om vad den extra studietiden, i vardagligt tal på skolan fortfarande kallad läxhjälpen, innebär vid varje läsårsstart. Då, uppger lärarna, påminns de om syfte och mål med den extra studietiden, exempelvis att den ska ledas av lärare och att den ska utgå från elevernas behov. På skolan finns också en lokal överenskommelse att den extra studietiden dessutom ska vara styrd och utgå från en pedagogisk planering samt elevernas individuellt uppsatta mål. Rektorn understryker också att lärarna ska framhålla att den extra studietiden är frivillig, men alla lärare och övrig personal ska fortlöpande uppmuntra eleverna att delta. I till Skolinspektionen inskickad dokumentation framgår att det finns ett schema som innehåller information om vilka tider, huvudsakligen två eftermiddagar per vecka men även en del ströpositioner, då den extra studietiden fördelad per ämne erbjuds. Detta schema finns tillgängligt för elever, vårdnadshavare och personal på skolans digitala plattform. Rektorn informerar också via det rektorsbrev hen skickar ut till alla två gånger per termin. I detta brev ingår alltid schemat för den extra studietiden och när eleverna kan hitta den för de olika ämnena. Det finns också, visar inskickade underlag, en skriftlig rutin kring hur den extra studietiden ska organiseras, hur den följs upp under läsåret för att eventuellt revideras utifrån förändrade behov, samt hur arbetet ska utvärderas.

Vidare visar granskningen att rektorn uppmanar sin personal att uppmuntra både elever som har stödbehov och elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling att delta i den extra studietiden. Det framgår av intervjuer med rektorn och lärare att skolan har få elever som kommer från hem med starka studietraditioner. Skolan har därför under lång tid behövt arbeta med att erbjuda läxhjälp och annat studiestöd för att kompensera sådana omständigheter i skolan. De har därför länge uppmuntrat alla elever att delta i läxhjälpen, främst de elever som har behov av stöd för att kunna nå de kunskapskriterier som minst ska uppfyllas, men även de elever som behöver utmaningar eller hjälp att fördjupa sina kunskaper. Alla elever sätter i början av varje läsår upp mål för sina studier och oavsett om de ligger långt ifrån att uppnå sina mål eller om de kommit långt i sina studier, så uppmanas eleverna att delta i den extra studietiden för att ha tillgång till extra tid med sina lärare. Lärarna understryker för eleverna det goda med att bli klar med sina läxor eller andra studieuppgifter på plats på skolan, så att man är ledig när man kommer hem. Enligt lärarna finns inte alltid förutsättningar i hemmen för att kunna jobba med skolarbete, vare sig vad gäller att kunna få hjälp eller att få studiero. Rektorn och lärarna uppger också att de jobbar riktat för att få fler pojkar att delta i den extra studietiden, då de har konstaterat att pojkar som grupp är mindre benägna att vilja satsa på skolarbete. De arbetar också med olika satsningar för att skapa positiva tankar kring skol- och studiekultur, vilket de menar har gynnat pojkars studieansträngningar och resultat.

Rektorns bemanning av den extra studietiden

Granskningen visar att rektorn har god kännedom om inom vilka ämnen elevernas behov av extra studietid är stora. I intervjuer med rektorn och lärarna framgår att lärarna kartlägger elevernas kunskaper i svenska, matematik och engelska varje termin, för att på så sätt skapa sig en bild av var de största behoven av stöd finns. Lärarna sätter också prognosbetyg varje månad, vilka följs upp på mentorstid och vid utvecklingssamtal som genomförs med elev och vårdnadshavare varje termin. Även genom dessa prognosbetyg får lärarna och rektorn en bild av vilka elever de behöver rekommendera att delta i extra studietid. Rektorn berättar att de för närvarande har tre parallella extra studietidsgrupper i matematik och de naturvetenskapliga ämnena, en grupp per årskurs, eftersom de här har sett de största behoven. I engelska har de fyra extra studietidspass per vecka och i övriga ämnen förekommer minst ett, men ofta flera, tillfällen per vecka. Både lärare och elever uppger också att det är vanligt att lärarna erbjuder ytterligare extra studietidspass efter behov och temporärt, exempelvis extra temagrupper i svenska när de upptäckt att en grupp elever behöver repetera begrepp.

Granskningen visar också att rektorn bemannar studietiden utifrån elevernas behov och att de extra studietidspassen leds av lärare. Enligt både rektorn och lärarna så ska alla lärare erbjuda minst ett extra studietidspass per vecka och lärarna får möjlighet att själva föreslå när deras pass ska ligga under veckan. De flesta pass ligger dock samtidigt under de två eftermiddagar i veckan då den extra studietiden huvudsakligen är placerad. Utifrån den behovsanalys som rektorn kontinuerligt gör tillsammans med sina lärare genom kartläggning och betygsprognoser, bemannar rektorn också den extra studietiden efter elevernas behov av stöd. Rektorn säkerställer att passen leds av lärare eftersom alla lärare ska delta i sådana studietidspass, men det händer att även andra personalkategorier, såsom lärarassistenter, deltar i den extra studietiden. Det är dock alltid en lärare som är ansvarig, uppger rektorn och lärarna.

Förutsättningar för planering och uppföljning av extra studietid

Vidare visar granskningen att rektorn ger lärarna goda förutsättningar att samverka kring planering av den extra studietiden. Enligt både rektorn och lärare har lärarna möjligheter att samverka kring innehållet i den extra studietiden på de arbetslagsmöten och ämneslagsmöten som de har vardera en gång i veckan. Lärarna uppger dock att eftersom de allra flesta av dem är involverade i den extra studietiden och erbjuder sådana pass, så har de inte så stort behov av att samverka – många gånger undervisar de sina egna elever på den extra studietiden. Men det händer även, säger både lärare och elever, att eleverna väljer att gå till en annan lärare för att få ett moment förklarad på ett annat sätt, eller att eleverna går till den lärare som innevarande läsar håller i den extra studietiden i aktuellt ämne, även om det inte är deras ordinarie lärare som medverkar. Enligt rektorn så ska lärarna använda sig av den överenskomna modellen som finns för pedagogisk planering även för den extra studietiden och den undervisning som sker där, och lärarna

lyfter fram skolans digitala plattform som ett sätt att kommunicera med kollegor om vad eleverna ska jobba med på den extra studietiden. I den digitala plattformen kan lärarna också skriva kommentarer till elever eller till kollegor i de rutor för kommunikation som finns i verktyget.

Granskningen visar också att lärarna har bra förutsättningar att följa upp den extra studietiden. Lärarna uppger i intervju att i de fall då andra elever än deras egna har deltagit i den extra studietiden så har de möjligheter att diskutera deras deltagande och arbetsinsats på arbetslags- och ämneslagsmöten, men framför allt under de resultatuppföljningar som de har månatligen. Enligt rektorn har lärarna en god bild av varje elevs kunskapsutveckling genom dessa täta avstämmningar och kan därmed gemensamt komma fram till vad de behöver göra för att bidra till elevernas ökade måluppfyllelse. Detta bekräftas av lärarna. I vissa ämneslag är uppföljning av den extra studietiden en stående punkt säger rektorn, men i andra ämneslag inte – där bestämmer lärarlaget själva hur de gör.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

Undervisningens genomförande

Det här området rör undervisningens genomförande inom den extra studietiden. Med genomförande avses i detta sammanhang planering, genomförande och uppföljning av den extra studietiden.

Lärarna genomför i hög utsträckning undervisning inom den extra studietiden som utgår från elevernas behov och motiverar dem till att ta del av den extra studietiden.

Lärares information och uppmuntran om att delta i den extra studietiden

Granskningen visar att lärarna, på flera olika sätt, informerar och uppmuntrar eleverna om möjligheten att delta i den extra studietiden utifrån elevernas olika behov. I intervjuer med lärare, elever och rektorn framgår att lärarna har flera olika kanaler där de informerar eleverna om den extra studietiden. Redan på Öppet Hus berättar lärarna om denna möjlighet, men även vid skolstarten, på föräldramöten, på mentorstid, samt i brev som skickas hem till vårdnadshavare varannan vecka. Här bifogar lärarna det detaljerade schema över de olika extra studietidspassen som också finns på skolans digitala plattform, och som innehåller information om tid, plats och deltagande undervisande lärare. Muntligen informerar lärarna fortlöpande, framför allt på mentorstiden men också på utvecklingssamtalen, enligt

en överenskommen struktur. Av informationen framgår, uppger lärarna, att den extra studietiden inte är en extralektion utan en frivillig men rekommenderad möjlighet att få extra lärarstöd, ett tillfälle att jobba med valfritt material både för att ta igen missade moment eller för att utvecklas ytterligare i något ämne. Den extra studietiden kan också vara en möjlighet att stanna kvar i skolan och jobba vidare, om det är svårt att finna studiero där hemma. Alla pass är till för alla elever, men i vissa ämnen går det att delta i studietiden årskursvis, uppger lärarna. De rekommenderar ofta eleverna att delta i studietiden när de diskuterar med eleverna och deras föräldrar under utvecklingssamtalen, framför allt i de fall då det finns ett specifikt behov av stöd, men lärarna understryker att de uppmanar alla elever att delta i den extra studietiden, vilket också bekräftas av eleverna. Enligt eleverna uppmuntrar lärarna dem hela tiden att delta i den extra studietiden och att de uppmuntrar lite extra för deltagande inför prov. Om en elev inte kan komma till det extra studietidspasset, så kan de erbjudas andra tillfällen att få hjälp av sin lärare, säger eleverna.

Lärares planering av den extra studietiden

Granskningen visar att det är elevernas ordinarie lärare som planerar den extra studietiden men även att eleverna själva kan påverka innehållet. I intervju med rektorn och lärarna framgår att det är de undervisande, ordinarie ämneslärarna som planerar vad eleverna ska arbeta med på den extra studietiden, men eftersom lärarna har parallella planeringar, vilka återfinns på den digitala plattformen, så vet de alltid vad kollegorna arbetar med för närvarande i sina respektive klasser. Det gör, enligt lärarna, det enkelt att samverka kring vad eleverna behöver jobba med på studietiden, både för grupper av elever och för individer. Det är på arbetslags- och ämneslagsmöten frågor om den extra studietiden diskuteras, planeras och förmedlas och lärarna uppger att det finns ett genuint intresse hos hela kollegiet att arbetet med de extra studietidspassen ska fungera bra. Lärarna har gemensamt bestämt att eleverna ska ha max två prov per vecka, för att de också ska ha tid och ork att delta i den extra studietiden. Enligt eleverna så arbetar de oftast med matematik, de naturvetenskapliga eller samhällsvetenskapliga ämnena samt svenska och engelska på de extra studietidspassen. De kan också få instuderingsfrågor och eleverna säger att lärarna ofta tillhandahåller material som de behöver, för ämneslärarna pratar med lärarna på den extra studietiden, men eleverna uppger också att de kan ha med sig sådant som de själva tycker att de behöver hjälp med.

Granskningen visar också att undervisningen på den extra studietiden oftast har en koppling till den ordinarie undervisningen, men att eleverna också har möjlighet att få hjälp med annat innehåll. Enligt lärarna har undervisningen på den extra studietiden oftast med den pågående undervisningen att göra, något som bekräftas av eleverna. Lärarna vet vilka moment kollegorna jobbar med i klasserna och de kan också se vad som pågår i undervisningen på den digitala plattformen.

Dock kan det hända att eleverna önskat jobba med något helt fristående innehåll och lärarna ger som exempel att de har haft moment kring texttolkning i historia, repetition av grammatiska begrepp eller ett aktiespel som lockade eleverna efter momentet privatekonomi inom samhällskunskapen. Det kan också hända att lärarna lägger in moment som de sett stort behov av i sina uppföljningar eller som många elever har efterfrågat, exempelvis träning av olika språkliga förmågor i de moderna språken eller arbetshäften för att träna studieteknik eller källkritik.

Vidare visar granskningen att planeringen, vid behov, kommuniceras med den lärare som leder den extra studietiden. I intervju med rektorn, lärare och elever framgår att eftersom de allra flesta lärare har extra studietid och därmed ofta möter sina egna elever på dessa studietidspass finns detta läsår inget stort behov av kommunikation kring den extra studietiden. I de fall eleverna går till någon annan än sin egen lärare, så kommunicerar lärarna dels muntligen på arbetslags- eller ämnesträffar där den extra studietiden ofta kommer upp till diskussion uppger lärare, dels skriftligen i den digitala plattformens chatrum där alla lärare kan kommunicera med varandra om både individer och grupper. I plattformen finns, förutom alla klassers planeringar, också klassernas provscheman. Lärarna uppger att de har god och kontinuerlig samverkan kring den extra studietiden, något som bekräftas av eleverna som säger att de märker att deras ordinarie lärare pratar med de lärare som håller i den extra studietiden om vad de ska göra och hur.

Genomförande av extra studietid

Granskningen visar att eleverna får ett aktivt lärarstöd under den extra studietiden och att lärarna genomför undervisningen på ett sätt som eleverna upplever som stimulerande. Enligt både lärare och rektorn, som går "rundor" och pratar med elever i korridorerna, får eleverna ett aktivt lärarstöd på den extra studietiden och studietidspassen innehåller både tid och studiero för eleverna att göra sina uppgifter. Lärare uppger att de ofta jobbar med repetition av tidigare innehåll på den extra studietiden, att de jobbar med fråga-svar-metoden där de möter eleverna utifrån deras specifika behov och de säger att eleverna uttrycker, både verbalt och i skolans enkätuppföljningar, att de blir hjälpta under den extra studietiden. Lärarna erbjuder både vanliga genomgångar av undervisningsmoment berättar både lärare och elever, men lärarna kan också agera handledare för det som eleverna vill ha hjälp med för stunden. Eftersom eleverna ibland har med sig eget material som de vill ha hjälp med, så frågar lärarna aktivt hur de kan hjälpa eleverna, något som också observerades vid lektionsbesöken. Eleverna lyfter också, som exempel på hur de blir hjälpta och motiverade, att lärarna ofta går från lättare uppgifter till svårare när de repeterar moment inom exempelvis matematiken och de säger att lärarna är engagerade och duktiga på att säkerställa att eleverna förstår deras förklaringar.

Lärares uppföljning av den extra studietiden

Slutligen visar granskningen att lärarna följer upp vad eleverna arbetat med på den extra studietiden i viss dialog med eleverna. Av intervju med lärarna framgår att de inte alltid behöver ha en organiserad uppföljning, då de ofta undervisar sina egna elever på den extra studietiden och då blir själva deltagandet en direkt kontroll av hur eleverna klarade momentet. I de fall det kommer andra kollegors elever till studietidspassen så kontrollerar de lärare som leder den extra studietiden vad de ska göra via den digitala plattformen och det är också via den som läraren för den extra studietiden kommunicerar med sin ordinarie ämneslärarkollega om huruvida eleven som deltagit nått målen i den pedagogiska planen för momentet eller inte. Enligt lärarna så är elever som gått till extra studietid hos kollegor också själva angelägna om att visa vad de har gjort när de kommer tillbaka till sin ordinarie lärare. Om eleverna kommer självmant till den extra studietiden med egna idéer om vad de ska jobba med, så följs deltagandet inte upp rutinmässigt säger lärare, men eleverna berättar att lärarna oftast ändå frågar dem hur det har gått med arbetet under den extra studietiden eftersom de är intresserade av hur det går för de egna eleverna. Även rektorn brukar fråga dem hur det går, säger eleverna. Enligt lärarna följer rektorn upp arbetet med den extra studietiden en gång i månaden genom prognosbetyget. Om en elev har missade moment så uppmanas eleven att delta i den extra studietiden varpå ett prognosbetyg sätts. Lärarna följer upp hur arbetet faller ut för elevens del och rektorn skaffar sig en överblick genom prognosen. Rektorn bedömer att bortåt 90 procent av eleverna deltar på den extra studietiden vid något tillfälle under läsåret.

Skolinspektionen har inte identifierat något utvecklingsområde inom bedömningsområdet.

På Skolinspektionens vägnar

X Tobias Thorén

Beslutsfattare
Signerat av: Tobias Thorén

X Maria Lundström

Föredragande
Signerat av: Maria Lundström

I den slutgiltiga handläggningen av ärendet har även utredare Ola Cederblad deltagit.

Bilaga 1: Bakgrundsuppgifter

Besöket genomfördes av utredarna Maria Lundström och Ola Cederblad den 29 februari – 1 mars 2024.

Jensens grundskola i Malmö erbjuder undervisning för årskurserna 6-9. Denna granskning riktar sig mot årskurserna 7-9. Skolan har drygt 400 elever varav cirka 340 elever på högstadiet.

Skolan leds av en rektor och en biträdande rektor.

Bilaga 2: Underlag för bedömning

Bedömningarna i detta beslut grundar sig på:

- En gruppintervju med elevernas ordinarie lärare.
- En gruppintervju med lärare som ansvarar för genomförande av den extra studietiden.
- Två gruppintervjuer med elever.
- En intervju med rektorn.
- Två observationer av undervisningen vid extra studietid.
- Insända dokument och skriftliga svar på frågor från rektorn.

Innan beslut har fattats har underlaget kommunicerats med huvudmannen.

Bedömningsområden

Bedömningarna görs i relation till kvalitetskriterier som Skolinspektionen tagit fram inom ramen för granskningen.

Inom respektive område granskas skolenhetens arbete inom följande delar:

Frågeställning 1: I vilken utsträckning ger rektorn förutsättningar för undervisning inom den extra studietiden som utgår från elevernas behov och som motiverar dem till att ta del av den extra studietiden?

- Rektorns kommunikation om den extra studietiden.
 - Rektorns bemanning av den extra studietiden.
- Förutsättningar som rektorn ger för planering och uppföljning.

Frågeställning 2: I vilken utsträckning genomför lärarna undervisning inom den extra studietiden som utgår från elevernas behov och som motiverar dem till att ta del av den extra studietiden?

- Lärarnas information och uppmuntran till elever om att delta i den extra studietiden.
- Lärarnas planering av den extra studietiden.
- Genomförande av den extra studietiden.
- Lärarnas uppföljning av den extra studietiden.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida:

<https://www.skolinspektionen.se/aktuellt/granskningar-pa-gang/arbetet-med-extra-anpassningar-och-sarskilt-stod-under-elevernas-hela-dag-i-skolan-och-i-fritidshemmet/>

Bilaga 3: Författningsstöd

Bedömningsområde 1 och 2

10 kap. 5 a § skollagen (2010:800)

Elever i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör.

Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden enligt 5 §. Lag (2022:730).

Prop. 2021/22:111 *Mer tid till lärande – extra studietid och lovskola*

Av propositionen framgår bland annat att den extra studietiden ska ge elever möjlighet att få stöd i skolarbetet. Det kan handla om hjälp med läxor men även annat skolarbete utanför ordinarie undervisningstid. Den extra studietiden riktar sig till alla elever, oavsett hur långt eleven kommit i sin kunskapsutveckling. Den extra studietiden ska ge elever möjlighet att ta igen, befästa eller fördjupa sina ämneskunskaper. Den extra studietiden ska även kunna användas av elever för att utveckla och använda olika inlärningsstrategier samt för att planera, genomföra och utvärdera det egna lärandet.

Vidare framgår att den extra studietiden ska vara undervisning inom grundskolan. Lärare ska ansvara för och leda den extra studietiden men även annan lämplig personal kan medverka. Rektorn ansvarar för organiseringen av den extra studietiden på respektive skolenhet. Huvudmannen har det övergripande ansvaret för att den extra studietiden anordnas samt närmare definierar verksamhetens innehåll. Huvudmän ska få anordna extra studietid genom fjärrundervisning under samma förutsättningar som för övrig fjärrundervisning i grundskolan.¹

¹ Prop. 2021/22:111 *Mer tid till lärande – extra studietid och lovskola*, s. 12-20.